

QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VỀ NHIỆM VỤ CỦA NGƯỜI GIÁO VIÊN

Doãn Thị Mai Thủy
Trường Cao đẳng Sư phạm Nghệ An

Tóm tắt: Tư tưởng về giáo dục của Chủ tịch Hồ Chí Minh có một vị trí vô cùng quan trọng đã soi sáng cho nền giáo dục Việt Nam phát triển hơn nữa thế kỷ qua cũng như hiện nay và mai sau. Trong quan điểm giáo dục của mình Người đề cập đến tất cả các vấn đề cốt lõi của quá trình giáo dục: từ mục đích, bản chất giáo dục đến nội dung, nguyên tắc, phương pháp giáo dục cho đến tổ chức quản lý, xây dựng đội ngũ giáo viên, chủ trương chính sách đối với giáo dục. Nhưng trong đó Người đã đề cập nhiều đến nhiệm vụ của người giáo viên trong thời đại mới.

Từ khóa: Giáo viên, nhiệm vụ, tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục.

PRESIDENT HO CHI MINH'S VIEWPOINT ON THE TEACHER'S DUTIES

Doan Thi Mai Thuy
Educational Psychology Nghe An College of Education

Abstract: President Ho Chi Minh's educational thought has an extremely important position that has illuminated the development of Vietnamese education over the past half century as well as now and in the future. In his educational viewpoint, he mentioned all the core issues of the educational process: from the purpose and nature of education to the content, principles, and methods of education to the organization and management, building the teaching staff, and policies for education. But in that, he mentioned a lot about the tasks of teachers in the new era.

Keywords: Teachers, tasks, Ho Chi Minh's thought, education.

Nhận bài: 16/04/2025

Phản biện: 08/05/2025

Duyệt đăng: 13/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hồ Chí Minh - vị lãnh tụ của giai cấp công nhân và dân tộc Việt Nam. Trong số Di sản văn hóa mà Chủ tịch Hồ Chí Minh để lại cho nhân dân Việt Nam, cho thế hệ mai sau có tư tưởng về giáo dục. Tư tưởng về giáo dục của Chủ tịch Hồ Chí Minh có vị trí vô cùng quan trọng soi sáng cho nền giáo dục Việt Nam phát triển. Trong quan điểm giáo dục của Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cập đến tất cả các vấn đề cốt lõi của quá trình giáo dục: từ mục đích, bản chất giáo dục đến nội dung, nguyên tắc, phương pháp giáo dục cho đến tổ chức quản lý, xây dựng đội ngũ giáo viên, chủ trương chính sách đối với giáo dục; trong đó đề cập nhiều đến nhiệm vụ của người giáo viên trong thời đại mới.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Đào tạo thế hệ trẻ

Nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của người giáo viên là thay Đảng rèn người, giáo dục đào tạo thế hệ tương lai cho nước nhà. Nói về nhiệm vụ này Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Nhân dân, Đảng Chính phủ giao nhiệm vụ đào tạo thế hệ tương lai cho các cô, các chú. Đó là một trách nhiệm nặng nề, nhưng rất vẻ vang. Mong mọi người phải cố gắng làm tròn nhiệm vụ”. Nhiệm vụ giáo dục đào tạo thế hệ trẻ của người giáo viên là truyền thụ tri thức, hướng dẫn, dìu dắt họ bước tiến tới chiếm lĩnh tri thức, nắm bắt khoa học, kỹ thuật, rèn luyện tu dưỡng đạo đức cách mạng góp phần xây dựng

nước nhà. Trong bài nói chuyện tại lớp đào tạo hướng dẫn viên các trại hè cấp I Người viết “Nhiệm vụ thầy giáo rất quan trọng và vẻ vang, vì nếu không có thầy giáo thì không có giáo dục.... Bây giờ xây dựng kinh tế không có cán bộ không làm được. Không có giáo dục, không có cán bộ thì cũng không nói đến kinh tế, văn hóa. Trong đào tạo cán bộ giáo dục là bước đầu”. Nhiệm vụ của thầy giáo ngày nay không chỉ biết gõ đầu trẻ đến lớp là có bài cho học trò, đến tháng bỏ lương vào túi mà phải có trách nhiệm với nhân dân. Trách nhiệm của người thầy là phải ra sức tẩy hết những ảnh hưởng giáo dục nô dịch của thực dân còn sót lại, “Vì vậy, cốt nhất là phải dạy cho học trò biết yêu nước, thương nòi, phải dạy cho họ có trí tự lập, tự cường quyết không chịu thua kém ai quyết không làm nô lệ”. Nhiệm vụ của các cô giáo, thầy giáo rất nặng nề nhưng rất vẻ vang. Muốn làm tròn nhiệm vụ đó thì phải luôn luôn gương mẫu về mọi mặt, không ngừng bồi dưỡng đạo đức cách mạng, lập trường chính trị, phải ra sức đoàn kết giúp đỡ nhau cùng tiến bộ.

Một nhiệm vụ quan trọng nữa mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đề cập trong quá trình giảng dạy của người thầy phải được chuẩn bị thật chu đáo trước khi lên lớp và cách dạy phải phù hợp với từng đối tượng học sinh. Người luôn căn dặn mỗi người thầy trong quá trình giảng dạy đối với mỗi cấp học

phải phù hợp với từng đối tượng học sinh.

2.2. Yêu cầu của Chủ tịch Hồ Chí Minh về những phẩm chất nhân cách đối với người thầy giáo

Trong nội dung các bài viết, bài nói chuyện của mình, chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ khẳng định sự cần thiết phải không ngừng rèn luyện để hoàn thiện nhân cách của người thầy giáo, mà người còn chỉ rõ cho chúng ta thấy được những phẩm chất nhân cách cần có ở mỗi giáo viên.

Trong quan điểm của Người đối với mỗi thầy cô giáo để hoàn thành nhiệm vụ vẻ vang của mình cần có một nhân cách phát triển toàn diện: cả đức lẫn tài, người thầy giáo trước hết phải có đạo đức trong sáng, tận tâm, tận lực tất cả vì học sinh thân yêu. Đức là đạo đức cách mạng “không phải là đạo đức thụ cựu. Nó là đạo đức mới, đạo đức vĩ đại, không phải là danh vọng của cá nhân mà vì lợi ích chung của Đảng, của dân tộc, của loài người”.

Đạo đức cách mạng là triệt để trung thành với cách mạng, một lòng, một dạ phục vụ nhân dân, vì lợi ích của giai cấp, của dân tộc. Đạo đức là cái gốc của người cách mạng, người thầy giáo làm nhiệm vụ trồng người cần phải đặt tiêu chuẩn đạo đức lên trên hết. Đức là tiêu chuẩn số một mà ở đó nó chi phối toàn bộ hoạt động của người thầy. Đức được thể hiện trong mối quan hệ đồng chí, đồng nghiệp, tình yêu Tổ quốc, yêu nhân nhân và lòng thương yêu học sinh.....

Trong việc tu dưỡng đạo đức thì tự giáo dục, tự rèn luyện chống chủ nghĩa cá nhân của mỗi giáo viên rất quan trọng vì trong mỗi chúng ta luôn luôn tồn tại cái tốt, cái xấu, cái thiện, cái ác, tiến bộ, lạc hậu...đó là chủ nghĩa cá nhân. Nếu nó còn sót lại thì có cơ hội sẽ trở dậy lấn át đạo đức cách mạng, cản trở sự nghiệp, cho nên tự giáo dục rèn luyện đạo đức là một nhiệm vụ, yêu cầu cần thiết của giáo viên. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh việc tu dưỡng rèn luyện đạo đức của giáo viên phải kiên trì, bền bỉ như công việc rửa mặt hàng ngày, gạt bỏ mọi cảm dỗ của đời thường để không ngừng tiến bộ. Vì “đạo đức không phải trên trời sa xuống. Nó do đấu tranh rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong”.

Trên nền tảng nhân cách toàn diện đức và tài. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ cho chúng ta những phẩm chất cụ thể gần gũi thiết thực từng mặt trong cấu trúc nhân cách người thầy giáo, để chúng ta tiếp tục tu dưỡng, rèn luyện.

Về mặt tư tưởng, đạo đức: Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn người thầy giáo trước hết phải có thái độ đúng đắn với nghề nghiệp: “Thầy cũng như trò, cán bộ cũng như nhân viên, phải thật thà yêu nghề mình”. Yêu nghề phải đặt trên nền tảng yêu học sinh, gần gũi với cha mẹ học sinh: “Phải yêu thương các cháu như con em ruột thịt của mình. Người còn nhấn mạnh: Phải yêu dân, yêu học trò, gần gũi nhau, gần gũi cha mẹ học trò”.

Về tri thức, năng lực: Dạy học vừa là khoa học, vừa là nghệ thuật. Người thầy giáo phải có tri thức nhưng để giảng dạy tốt, đòi hỏi phải có phương pháp truyền thụ tốt. Chủ tịch Hồ Chí Minh nói: “Các thầy giáo, cô giáo phải tìm cách dạy thế nào để học trò hiểu chóng, nhớ lâu, tiến bộ nhanh” cần tránh lối dạy áp đặt, nhồi sọ học sinh, việc cốt yếu là làm cho học sinh thấu hiểu vấn đề, thứ nhất dạy thật tỉ mỉ, thứ hai là dạy bao quát, nghĩa là phải chọn những vấn đề cơ bản nhất, cốt yếu mà người học không thể quên, không thể nhầm lẫn với cái khác và khi cần phải vận dụng vào thực tế.

2.3. Những con đường rèn luyện cơ bản đối với người thầy giáo

- Phải luôn tích cực học tập để nâng cao trình độ, chuyên môn, nghiệp vụ

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, giáo viên có nhiệm vụ phải tự học, tự nghiên cứu, học liên tục, học thường xuyên, học suốt đời để làm vốn kiến thức của mình ngày càng phong phú, trình độ chuyên môn nghiệp vụ ngày càng cao. Người chỉ rõ: “Các cô, các chú là những người thầy giáo, những cán bộ giáo dục đều phải luôn luôn cố gắng học thêm chính trị, học chuyên môn. Nếu không tiến bộ mãi, thì sẽ không theo kịp đà tiến chung, sẽ trở nên lạc hậu”. Đất nước ngày càng phát triển xã hội ngày càng thay đổi, tri thức nhân loại ngày càng phong phú, khoa học kỹ thuật ngày càng phát triển. “Tất cả tiến bộ rất nhanh. Cán bộ giáo viên cũng phải tiến bộ cho kịp thời đại thì mới làm được nhiệm vụ. Chớ tự túc, tự mãn cho mình giỏi rồi thì dừng lại. Mà dừng lại là lùi bước, là lạc hậu, mình tự đào thải mình trước. Cho nên phải cố gắng học tập”. Học thường xuyên, học suốt đời, học bao giờ cũng là nhiệm vụ quan trọng của giáo viên, học để tiếp cận cái mới, để nâng cao trình độ chuyên môn, để giảng dạy tốt cống hiến ngày càng nhiều cho tổ quốc, cho nhân dân trong sự nghiệp trồng người.

- Phải tích cực thi đua dạy tốt, học tốt trong

nhà trường

Để không ngừng hoàn thiện nhân cách của mình, người thầy giáo phải thường xuyên tổ chức, phát động và tích cực tham gia phong trào thi đua trong nhà trường. Người nói: “Trong phong trào dân thi đua chắc rằng ở trường cũng thi đua. Thầy thi đua dạy, trò thi đua học ...để giúp nhau tiến bộ mạnh, tiến bộ mãi”.

- Tăng cường phê bình và tự phê bình, xây dựng khối đoàn kết dân chủ trong và ngoài nhà trường

Trong nội dung bức thư trên Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu người thầy giáo: “Thầy và trò thật thà đoàn kết và dùng cách dân chủ (thật thà tự phê bình và phê bình) để giúp nhau tiến bộ mãi”.

Trong thư gửi cán bộ thầy giáo, cô giáo, công nhân viên, học sinh, sinh viên nhân dịp bắt đầu

năm học mới Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh thêm: “Giáo dục là sự nghiệp của quần chúng. Cần phải phát huy đầy đủ dân chủ xã hội chủ nghĩa, xây dựng quan hệ thật tốt, đoàn kết thật chặt chẽ giữa thầy và thầy, giữa thầy và trò, giữa học trò với nhau, giữa cán bộ các cấp, giữa nhà trường và nhân dân để hoàn thành tốt nhiệm vụ.

III. KẾT LUẬN

Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về nhiệm vụ của người giáo viên là một trong di sản đối với sự nghiệp giáo dục. Tư tưởng này ra đời trong thực tiễn hoạt động cách mạng gian khổ, kiên cường của Bác, trong chặng đường đi từ chủ nghĩa yêu nước chân chính đến chủ nghĩa quốc tế vô sản và phát triển không ngừng trong quá trình cách mạng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000.
2. Hồ Chí Minh toàn tập, tập 8, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000.
3. Hồ Chí Minh toàn tập, tập 9, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000.
4. Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục, NXB Lao động, 2005.